

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Η θέση της αρθρογράφου όσον αφορά το πρόβλημα της ρατσιστικής αντιμετώπισης των μεταναστών εκ μέρους των Ελλήνων είναι ότι, για την επίλυσή του, είναι αναγκαία η κατάλληλη διαπαιδαγώγηση των νεότερων γενιών, ώστε να καταπολεμήσουν το ρατσισμό και να μάθουν να ζουν σε μια κοινωνία πολύγλωσση, πολυθρησκευτική και πολυπολιτισμική.

Η θέση αυτή της αρθρογράφου στηρίζεται στα εξής στοιχεία:

- ✓ Από τη στιγμή που η Ελλάδα αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να μην επηρεαστεί από τις μετακινήσεις πληθυσμών που θα συντελούνται στην Ευρώπη τα επόμενα χρόνια και επομένως θα συνεχίσει να δέχεται μετανάστες που θα έρχονται στη χώρα για να εργαστούν. Έτσι, η ελληνική κοινωνία πολύ γρήγορα θα εξελιχθεί σε μια κοινωνία πολυπολιτισμική, όπου, για να είναι αρμονική η συμβίωση των ανθρώπων, θα πρέπει να γίνει τρόπος ζωής η ανοχή προς το διαφορετικό.
- ✓ Η Ελλάδα είχε αποτελέσει και στο παρελθόν χώρα υποδοχής προσφύγων και μεταναστών, τους οποίους, παρά τις κάποιες αντιδράσεις που υπήρξαν, κατάφερε να τους εντάξει αρμονικά στην κοινωνία της. Η εμπειρία αυτή της Ελλάδας μπορεί να βοηθήσει και στο παρόν για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα προβλήματα που προκύπτουν από την εισροή ξένων στην ελληνική κοινωνία.
- ✓ Ο ελληνικός λαός έχει και ο ίδιος μεγάλη παράδοση μετανάστευσης και προσφυγιάς. Δεν μπορούν επομένως οι Έλληνες να συμπεριφέρονται ρατσιστικά στους ξένους από τη στιγμή που και οι ίδιοι κάποτε, για να επιβιώσουν, αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν σε χώρες του εξωτερικού.
- ✓ Ο ρατσισμός και η ξενοφοβία καταστρέφουν τη δημοκρατία και οδηγούν στον αυταρχισμό. Ο ελληνικός λαός, που έχει βιώσει πολλές φορές τον αυταρχισμό στο παρελθόν και γνωρίζει πόσο πολύτιμη είναι η δημοκρατία, οφείλει να την προστατεύσει με κάθε τρόπο, καταπολεμώντας το ρατσισμό.

A2. Δομικά στοιχεία της όγδοης παραγράφου (Από την άλλη μεριά ο... για το ψωμί) του κειμένου:

Θεματική περίοδος: «Από την άλλη μεριά... προσφυγιάς».

Σχόλια / Λεπτομέρειες: «Πάνω από... ψωμί».

Η πρόταση κατακλείδα παραλείπεται.

B1. Ονοματικά σύνολα

προσβλητικές εκφράσεις

πολυπολιτισμικές κοινωνίες

ξενοφοβικές αντιλήψεις

ρατσιστική πολιτική

αυταρχικές τάσεις

B2. Ξενοφοβία: ξένος + φοβία (< φόβος).

Ομόρριζα της λέξης ξένος είναι τα εξής:
Ξενικός, Ξενισμός, Ξενόγλωσσος, Ξενομανία, φιλόξενος.

B3. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την ενεργητική σύνταξη για να δώσει έμφαση στο υποκείμενο της ενέργειας.
Μετατροπή στην παθητική σύνταξη: «Μεγάλος θυμός εκφράζεται εναντίον των «ξένων» από κάποια παιδιά».

Γ. Παραγωγή λόγου

Ζητείται **ομιλία**, άρα απαραίτητη η προσφώνηση και αποφώνηση.

Πρώτο ζητούμενο: Συνέπειες του ρατσισμού

Οικονομικός τομέας

Η οικονομική εκμετάλλευση από ισχυρούς κύκλους συμφερόντων:

- χαμηλά ημερομίσθια, παροχή ανασφάλιστης εργασίας των μεταναστών, εγχρώμων κ.λπ.,
- καταστρατήγηση εργασιακών δικαιωμάτων όλων των εργαζομένων.

Κοινωνικός τομέας

Πρόκληση προβλημάτων κοινωνικής υφής:

- διαίωση κοινωνικών ανισοτήτων σε όλο το θεσμικό επίπεδο,
- ανταγωνιστικές σχέσεις,
- η περιθωριοποίηση οδηγεί σε παθογενή συμπεριφορά (βία, εγκληματικότητα κ.α.).

Ψυχολογικός τομέας

Σε ψυχολογικό επίπεδο:

- προκαλούνται συμπλέγματα κατωτερότητας, φόβου για το «διαφορετικό»,
- κυριαρχούν η ανασφάλεια και το άγχος για τις προοπτικές επιβίωσης.

Ηθικός τομέας

Ο ρατσισμός επιφέρει την ηθική εξαχρείωση:

- υποβιβάζει το άτομο ως αυταξία,
- εξοβελίζει από το κοινωνικό πλαίσιο τις ηθικές-ανθρωπιστικές αξίες (αγάπη, δικαιοσύνη κ.α.).

Πολιτικός τομέας

Παραβίαση των πολιτικών δικαιωμάτων:

- η ελευθερία, η ανεξιθρησκία, τα δικαιώματα της γυναίκας κ.α. καταστρατηγούνται,
- η δημοκρατία ως καθημερινή πράξη δυσλειτουργεί και χοεωκοπεί στις συνειδήσεις των πολιτών.

Διεθνιστικός τομέας

Με τον εθνικισμό υπονομεύονται οι διακρατικές σχέσεις και απειλείται η ειρηνική συνύπαρξη και η πολυεπίπεδη συνεργασία των λαών.

Δεύτερο ζητούμενο: Τρόποι Αντιμετώπισης

1. Η **ανθρωπιστική παιδεία** με την καλλιέργεια του σεβασμού, τη μετάδοση ηθικών και κοινωνικών αξιών, όπως η ισότητα, η ειρηνική συνύπαρξη, η υπευθυνότητα, η αγάπη, η ελευθερία, συντείνει στην άμβλυνση του προβλήματος. Ο άνθρωπος θα εμποτιστεί με το ανθρωπιστικό ιδεώδες, ώστε να αντιτάσσεται σε κάθε μορφή ρατσισμού.

2. Η **εκπαίδευση**, ακόμη, με την καλλιέργεια κριτικού στοχασμού ορθώνει εμπόδια στην ανάπτυξη του φαινομένου. Ο άνθρωπος δε θα υιοθετεί άκριτα και αβασάνιστα τα διάφορα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, με αποτέλεσμα την εξάλειψη του ρατσισμού.

3. Τα **ΜΜΕ** με ντοκιμαντέρ, ρεπορτάζ, συζητήσεις και αναλύσεις του φαινομένου, καλούνται να συμβάλουν στο να ευαισθητοποιηθεί ο κάθε πολίτης, να μορφώσει άποψη, να συνειδητοποιήσει πόσο υποβιβάζει την ανθρώπινη υπόσταση και προσωπικότητα η ρατσιστική αντιμετώπιση ατόμων, κοινωνικών ομάδων ή λαών.

4. **Κινητοποίηση επιφανών προσώπων** (πολιτικών, καλλιτεχνών, πνευματικών ανθρώπων), συμπαράσταση προς τα θύματα του ρατσισμού, αίρεση των προκαταλήψεων και αντίσταση ενάντια στην καταπάτηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

5. Επέμβαση **διεθνών οργανισμών** (ΟΗΕ, Unisef κτλ.), ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και προσπάθεια καταπολέμησης των ρατσιστικών τάσεων.